Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asia: HE 70/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta
https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+70/2024

Jälkikäteistarkistustus

Ehdotuksessa osa syntyneestä ylijäämästä jäisi rahoituspohjaan ja toisaalta koko syntynyttä alijäämää ei kokonaisuudessaan enää lisättäisi rahoituksen pohjaan. Menettelyn voi molempien tulemien osalta arvioida lisäävän kustannusten hillinnän kannustimia verrattaessa nykysäädösten mukaiseen menettelyyn. Kustannusten hillinnän kannustimien analyysissä olisi syytä kuitenkin tarkemmin ja ensisijaisesti tarkastella yksittäisten ja esimerkiksi kooltaan erilaisten hyvinvointialueiden kannustinympäristöä yli-/alijäämätarkastelun ollessa kollektiivinen. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että rahoitusmalliin liittyvien kannustimien jatkokehityksessä arvioidaan myös mekanismeja, joissa kustannusten hillinnän kannustimien ohella nousisi vahvemmin esille myös yksittäisen hyvinvointialueen kannustimet saavuttaa tavoiteltuja tuloksia.

Ehdotuksessa hyvinvointialueille maksettu rahoituslain 11 § mukainen lisärahoitus vähennettäisiin jälkikäteistarkistuksessa huomioitavista kustannuksista. Jälkikäteistarkastuksen jakautuessa kaikille alueille on perusteltua, ettei lisärahoitusta huomioida jälkikäteistarkastuksessa.

Asiakasmaksut

Asiakasmaksusääntelyn muutosten huomioiminen rahoituksessa on perusteltua, sillä pohjimmiltaan kyse on siitä, mitä tehtäviä ja missä määrin rahoitetaan verovaroin ja missä määrin palvelun käyttäjän omalla kustannuksella. Tilanteessa, jossa asiakasmaksusääntelyn muutos mahdollistaisi suuremman maksukertymän keräämisen, asiakasmaksusääntelyn muutosten huomioiminen valtion rahoituksen tasossa ohjannee paikallisia päättäjiä nostamaan asiakasmaksutasoja, kun vaihtoehtoina on tällöin joko maksuperusteiden nostaminen tai palvelutason laskeminen.

Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää huomiota siihen, että asiakasmaksusääntelyn muutosten automaattinen huomioiminen valtion rahoituksen tasossa poistaisi mahdollisuuden pyrkiä lisäämään hyvinvointialueiden kokonaisrahoitusta ja parantamaan hyvinvointialueiden taloudellista asemaa asiakasmaksusääntelyä muuttamalla.

Erityisasiantuntija Jussi Lind, puh. 0295 163 578